

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาคำเนิการการจัดกระบวนการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดหนองคาย ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. สมมุติฐานการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปผลการวิจัย
6. อภิปรายผล
7. ข้อเสนอแนะ

Rajabhat Mahasarakham University

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินการการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดหนองคาย จำแนกตามขนาดของโรงเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการดำเนินการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดหนองคาย ระหว่างโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก

สมมุติฐานการวิจัย

โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดหนองคาย ที่มีขนาดแตกต่างกันมีระดับการดำเนินการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดหนองคาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 เขต 2 และเขต 3 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 1,388 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดหนองคาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 เขต 2 และเขต 3 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 301 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยศึกษาหลักการ ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการจัดการกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แล้วนำเสนอกรรมการที่ปรึกษาที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญเพื่อปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปทดลองใช้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดอุดรธานี ได้แก่ โรงเรียนบ้านผือ พิทยาสรรค์ โรงเรียนภูพระบาทวิทยา โรงเรียนจำปาโมงวิทยาการ และโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครพนม ได้แก่ โรงเรียนโพนสวรรค์ราษฎร์พัฒนา รวมจำนวน 50 ชุด แล้วนำมาหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้ t -test ได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ 2.17 – 7.65 และหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .96 ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินการจัดการกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

3.1 ขอนหนังสือแนะนำตัวจากงานบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏมหาสารคาม ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 เขต 2 และเขต 3 เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 ขอนหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
หนองคาย เขต 1 เขต 2 และเขต 3 ถึงผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บ
รวบรวมข้อมูล

3.3 ผู้วิจัยนำหนังสือและแบบสอบถามไปขอความร่วมมือในการกรอกแบบสอบ
ถามด้วยตนเองกับครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 301 คน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัด
หนองคาย

3.4 ผู้วิจัยไปเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตัวเอง ได้แบบสอบถามกลับคืน
จำนวน 301 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ และให้คะแนนตามเกณฑ์
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถามโดยหาค่า
ร้อยละ
3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการจัดการกระบวนการเรียนการสอนที่เน้น
ผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
4. เปรียบเทียบความแตกต่างในการดำเนินการจัดการกระบวนการเรียนการสอน
ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่มีขนาดต่างกัน โดยใช้วิธีวิเคราะห์
ความแปรปรวนทางเดียว (One – way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีของ
เชฟเฟ้ (Scheffe)

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for
Windows Version วิเคราะห์ค่าทางสถิติ

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาผลการวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินการ การจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดหนองคาย มีการค้นพบดังนี้

1. การดำเนินการ การจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดหนองคาย ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็ก โดยรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านการเตรียมตนเอง ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนรู้จักนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนได้สร้าง และค้นพบความรู้ด้วยตนเอง

เมื่อพิจารณาตามขนาดของโรงเรียนพบว่า

1. โรงเรียนขนาดใหญ่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีการดำเนินการอยู่ในระดับมากทุกด้าน
2. โรงเรียนขนาดกลาง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีการดำเนินการอยู่ในระดับมากทุกด้าน
3. โรงเรียนขนาดเล็ก โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีการดำเนินการอยู่ในระดับมากทุกด้าน

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

1. ด้านการเตรียมตนเอง มีการดำเนินการโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน พบว่า

1.1 โรงเรียนขนาดใหญ่ มีการดำเนินการโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการดำเนินการอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ข้อ เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ข้อ 6 มีการประพฤติตนเป็นต้นแบบที่ดี ข้อ 5 มีการสร้างความรู้สึที่ดีต่อตนเอง และผู้อื่น และข้อ 4 สร้างความสัมพันธ์กับผู้เรียนและเพื่อนครูเป็นอย่างดี นอกนั้นอยู่ในระดับมากทุกข้อ

1.2 โรงเรียนขนาดกลาง มีการดำเนินการโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการดำเนินการอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับคือ ข้อ 5 มีการสร้างความรู้สึที่ดีต่อตนเอง และผู้อื่น ข้อ 6 มีการประพฤติตนเป็นต้นแบบที่ดี และข้อ 4 สร้างความสัมพันธ์กับผู้เรียนและเพื่อนครูเป็นอย่างดี

1.3 โรงเรียนขนาดเล็ก มีการดำเนินการโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการดำเนินการอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ข้อ 6 มีการประพุดิตนเป็นต้นแบบที่ดี ข้อ 5 มีการสร้างความรู้สึที่ดีต่อตนเอง และผู้อื่น และข้อ 4 สร้างความสัมพันธ์กับผู้เรียนและเพื่อนครูเป็นอย่างดี

2. ด้านการเตรียมแหล่งข้อมูล มีการดำเนินการโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน พบว่า

2.1 โรงเรียนขนาดใหญ่ มีการดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ข้อ 1 จัดเตรียมใบงาน ใบความรู้ แบบฝึกหัด แบบฝึกปฏิบัติต่างๆ ไว้ล่วงหน้าให้พร้อมที่จะใช้งาน ข้อ 5 จัดบรรยากาศในชั้นเรียน ที่กระตุ้นและสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และข้อ 6 มีการสร้างสิ่งแวดล้อมเป็นสื่อกระตุ้นให้เกิดความคิดจินตนาการและการแสดงออกในโรงเรียน

2.2 โรงเรียนขนาดกลาง มีการดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ข้อ 1 จัดเตรียมใบงาน ใบความรู้ แบบฝึกหัด แบบฝึกปฏิบัติต่างๆ ไว้ล่วงหน้าให้พร้อมที่จะใช้งาน ข้อ 5 จัดบรรยากาศในชั้นเรียน ที่กระตุ้นและสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และข้อ 4 จัดชั้นเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ข้อ 6 มีการสร้างสิ่งแวดล้อมเป็นสื่อกระตุ้นให้เกิดความคิด จินตนาการและการแสดงออกในโรงเรียน

2.3 โรงเรียนขนาดเล็ก มีการดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และพิจารณารายข้อ พบว่า มีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก 4 ข้อ เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ข้อ 1 จัดเตรียมใบงาน ใบความรู้ แบบฝึกหัด แบบฝึกปฏิบัติต่าง ๆ ไว้ล่วงหน้าให้พร้อมที่จะใช้งาน ข้อ 2 จัดเตรียมแหล่งความรู้ต่างๆ ให้พร้อม เช่น ศูนย์วิทยบริการ ศูนย์สื่อห้องสมุด ห้องโสตทัศนศึกษา ห้องสมุดหมวดวิชา ห้องปฏิบัติการวิชาต่างๆ ห้องคอมพิวเตอร์และห้องอินเทอร์เน็ต และข้อ 6 มีการสร้างสิ่งแวดล้อมเป็นสื่อกระตุ้นให้เกิดความคิด จินตนาการและการแสดงออกในโรงเรียน และมีการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ข้อ 4 จัดชั้นเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ และข้อ 3 มีการทดลองใช้สื่อการสอน วัสดุ อุปกรณ์ที่จะใช้ประกอบการสอน ให้พร้อมใช้งานไว้ล่วงหน้าก่อนใช้จริง

3. ด้านการจัดทำแผนการสอน มีการดำเนินการโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน พบว่า

3.1 โรงเรียนขนาดใหญ่ มีการดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการดำเนินการอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ข้อ 2 มีการวางแผนการจัดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด ข้อ 1 มีการวิเคราะห์หลักสูตร จุดประสงค์การเรียนรู้คำอธิบายรายวิชาเพื่อจัดทำแผนการสอน นอกนั้นมีการดำเนินการอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อันดับแรกคือ ข้อ 5 จัดเตรียม เครื่องมือวัดผล ประเมินผล เพื่อวัดผลประเมินผล การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นและให้สอดคล้องกับจุดประสงค์

3.2 โรงเรียนขนาดกลาง มีการดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ข้อ 1 มีการวิเคราะห์หลักสูตร จุดประสงค์การเรียนรู้ คำอธิบายรายวิชาเพื่อจัดทำแผนการสอน ข้อ 2 มีการวางแผนการจัดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด และข้อ 5 จัดเตรียมเครื่องมือวัดผลประเมินผล เพื่อวัดผลประเมินผล การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นและให้สอดคล้องกับจุดประสงค์

3.3 โรงเรียนขนาดเล็ก มีการดำเนินการโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก 5 ข้อ เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ข้อ 1 มีการวิเคราะห์หลักสูตร จุดประสงค์การเรียนรู้ คำอธิบายรายวิชาเพื่อจัดทำแผนการสอน ข้อ 2 มีการวางแผนการจัดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด ข้อ 5 จัดเตรียม เครื่องมือวัดผลประเมินผล เพื่อวัดผลประเมินผล การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นและให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ และมีการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ข้อ 3 ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมวางแผนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ข้อ 7 เตรียมเทคนิค วิธีการวัดผลประเมินผลที่หลากหลายให้พร้อมไว้ล่วงหน้า

4. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนได้สร้างและค้นพบความรู้ด้วยตนเอง มีการดำเนินการโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน พบว่า

4.1 โรงเรียนขนาดใหญ่ มีการดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ข้อ 11 รับฟังความคิดเห็นและการแสดงออกของผู้เรียน ข้อ 12 ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกคิด ฝึกทำ และฝึกปรับปรุงตนเอง และข้อ 4 มีการบอกเล่าและอธิบายให้ผู้เรียนเกิดแรงบันดาลใจ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงออกเต็มความสามารถ

4.2 โรงเรียนขนาดกลาง มีการดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ข้อ 11 รับฟัง ความคิดเห็นและการแสดงออกของผู้เรียน ข้อ 12 ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกคิด ฝึกทำ และฝึกปรับปรุงตนเอง และข้อ 4 มีการบอกเล่าและอธิบายให้ผู้เรียนเกิดแรงบันดาลใจ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียน แสดงออกเต็มความสามารถ

4.3 โรงเรียนขนาดเล็ก มีการดำเนินการโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก 12 ข้อ เรียงอันดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ข้อ 11 รับฟังความคิดเห็นและการแสดงออกของผู้เรียน ข้อ 4 มีการบอกเล่าและอธิบายให้ผู้เรียนเกิดแรงบันดาลใจและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงออกเต็มความสามารถ และข้อ 12 ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกคิด ฝึกทำ และฝึกปรับปรุงตนเอง และมีการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ข้อ 10 จัดกิจกรรมสร้างสถานการณ์ และใช้สื่อที่เอื้อเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนได้แสดงออก รวบรวมข้อมูล คิดริเริ่มสร้างสรรค์ สร้างองค์ความรู้ใหม่ และ ข้อ 2 จัดกิจกรรมเพื่อให้ข้อมูลความรู้ หลักการ แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับวิชาที่สอนอย่างหลากหลาย

5. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและแหล่งความรู้หลากหลาย โดยรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียนพบว่า

5.1 โรงเรียนขนาดใหญ่ มีการดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ข้อ 2 มีการสร้าง ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียนและผู้เรียนกับกลุ่มเพื่อน ข้อ 9 มีการใช้เทคนิคการแบ่งงานและการทำงานกลุ่ม และข้อ 3 จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พูดคุย ปรีกษา หรือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์โดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากกลุ่มเพื่อน

5.2 โรงเรียนขนาดกลาง มีการดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ข้อ 2 มีการสร้าง ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียนและผู้เรียนกับกลุ่มเพื่อน ข้อ 9 มีการใช้เทคนิคการแบ่งงานและการทำงานกลุ่ม และข้อ 3 จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พูดคุย ปรีกษา หรือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์โดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากกลุ่มเพื่อน

5.3 โรงเรียนขนาดเล็ก มีการดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก 11 ข้อ เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย

3 อันดับแรก คือ ข้อ 2 มีการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียนและผู้เรียนกับกลุ่มเพื่อน ข้อ 3 จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พูดคุย ประึกษา หรือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์โดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากกลุ่มเพื่อน และข้อ 9 มีการใช้เทคนิคการแบ่งงานและการทำงานกลุ่ม และมีการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ข้อ 12 จัดกิจกรรมการเรียนแบบเน้นให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน เช่น การโต้วาที การอภิปราย การระดมพลังสมอง บทบาทสมมุติ ข้อ 5 จัดกิจกรรมที่เอื้อต่อการให้ผู้เรียนได้ปฏิสัมพันธ์กับสื่อโสตทัศนูปกรณ์

6. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม มีกิจกรรมเคลื่อนไหวทางกายอย่างเหมาะสมกับวัย และความสนใจ โดยรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน พบว่า

6.1 โรงเรียนขนาดใหญ่ มีการดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ข้อ 1 จัดชั้นเรียนและจัดสิ่งแวดล้อมอย่างสร้างสรรค์เหมาะสม สะดวกต่อการเคลื่อนไหวของผู้เรียน ข้อ 3 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เคลื่อนไหวที่เหมาะสมกับวัยและความสนใจของผู้เรียน และข้อ 4 จัดกิจกรรมที่ทำท่ายให้ผู้เรียนได้คิดเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย และความสามารถของผู้เรียน

6.2 โรงเรียนขนาดกลาง มีการดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ข้อ 4 จัดกิจกรรมที่ทำท่ายให้ผู้เรียนได้คิดเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย และความสามารถของผู้เรียน ข้อ 1 จัดชั้นเรียนและจัดสิ่งแวดล้อมอย่างสร้างสรรค์เหมาะสมสะดวกต่อการเคลื่อนไหวของผู้เรียน และ ข้อ 5 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากบุคคล ชุมชน เช่น การเข้าร่วมงานประเพณีต่าง ๆ ในชุมชน

6.3 โรงเรียนขนาดเล็ก มีการดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก 4 ข้อ เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ข้อ 1 จัดชั้นเรียนและจัดสิ่งแวดล้อมอย่างสร้างสรรค์เหมาะสม สะดวกต่อการเคลื่อนไหวของผู้เรียน ข้อ 3 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เคลื่อนไหวที่เหมาะสมกับวัยและความสนใจของผู้เรียน และข้อ 5 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากบุคคล ชุมชน เช่น การเข้าร่วมงานประเพณีต่าง ๆ ในชุมชน และมีการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ข้อ 4 จัดกิจกรรมที่ทำท่ายให้ผู้เรียนได้คิดเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย และความสามารถของผู้เรียน ข้อ 6 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เผชิญสถานการณ์จำลองและคิดค้นวิธีแก้ปัญหาเฉพาะหน้า

7. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ และผลิตผลงาน โดยรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน พบว่า

7.1 โรงเรียนขนาดใหญ่ มีการดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ข้อ 3 จัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการจัดการกระบวนการแก้ปัญหา และตัดสินใจอย่างต่อเนื่อง ข้อ 1 จัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการแสวงหาความรู้ และกระบวนการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ข้อ 4 มีการตั้งคำถามและอธิบายเชื่อมโยงเหตุผล ใช้ตัวอย่างในการกำหนดสิ่งที่จะต้องปฏิบัติ และข้อ 5 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้สร้างสรรค์วิธีการเรียนรู้ของตนเอง

7.2 โรงเรียนขนาดกลาง มีการดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ข้อ 4 มีการตั้งคำถามและอธิบายเชื่อมโยงเหตุผล ใช้ตัวอย่างในการกำหนดสิ่งที่จะต้องปฏิบัติ ข้อ 1 จัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการแสวงหาความรู้ และกระบวนการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง และ ข้อ 2 จัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการกลุ่มอย่างต่อเนื่อง

7.3 โรงเรียนขนาดเล็ก มีการดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ข้อ 4 มีการตั้งคำถามและอธิบายเชื่อมโยงเหตุผล ใช้ตัวอย่างในการกำหนดสิ่งที่จะต้องปฏิบัติ ข้อ 3 จัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการจัดการกระบวนการแก้ปัญหา และตัดสินใจอย่างต่อเนื่อง และข้อ 7 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้สัมผัสกับธรรมชาติและสามารถสร้างสรรค์ผลงานของตนเองได้

8. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนรู้จักนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ โดยรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน พบว่า

8.1 โรงเรียนขนาดใหญ่ มีการดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ข้อ 1 จัดกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ ข้อ 5 มีการฝึกฝนกิจกรรมรายสัปดาห์ และวินัยตามวิถีวัฒนธรรมไทย และข้อ 7 จัดกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ

8.2 โรงเรียนขนาดกลาง มีการดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ข้อ 4 จัดกิจกรรมให้นักเรียนเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง ข้อ 1 จัดกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ และข้อ 3 มีการตั้งคำถามและอธิบายเชื่อมโยงเหตุผล

8.3 โรงเรียนขนาดเล็ก มีการดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกข้อ
เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ข้อ 5 มีการฝึกฝนกิจกรรมรายทและ
วินัยตามวิถีวัฒนธรรมไทย ข้อ 1 จัดกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ และข้อ 4 จัดกิจกรรม
ให้ผู้เรียนเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง

9. ด้านการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง โดยรวมมีการดำเนินการ อยู่ใน
ระดับมาก เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน พบว่า

9.1 โรงเรียนขนาดใหญ่ มีการดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกข้อ
เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ข้อ 3 มีการสังเกตการทำงานของผู้เรียน ข้อ 4 มีการสังเกตรูปแบบและวิธีการแสดงออกในการทำงานหรือการสร้างผลงานของผู้เรียน และข้อ 2 มีการฝึกฝนผู้เรียนให้ทำงานที่ละเอียดและประณีต

9.2 โรงเรียนขนาดกลาง มีการดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา
เป็นรายข้อ พบว่ามีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก 5 ข้อ เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย
3 อันดับแรก คือ ข้อ 3 มีการสังเกตการทำงานของผู้เรียน ข้อ 4 มีการสังเกตรูปแบบและ
วิธีการแสดงออกในการทำงานหรือการสร้างผลงานของผู้เรียน และข้อ 2 มีการฝึกฝนผู้เรียน
ให้ทำงานที่ละเอียดและประณีต และมีการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ คือ ข้อ 6
มีการกำหนดรูบริคส์ เพื่อเป็นเกณฑ์การให้คะแนนผลงานนักเรียน

9.3 โรงเรียนขนาดเล็ก มีการดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา
เป็นรายข้อ พบว่า มีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก 5 ข้อ เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย
3 อันดับแรก คือ ข้อ 3 มีการสังเกตการทำงานของผู้เรียน ข้อ 1 มีการวัดผล ประเมินผล
ด้วยเทคนิค และวิธีการที่หลากหลาย และข้อ 4 มีการสังเกตรูปแบบและวิธีการแสดงออกใน
การทำงานหรือการสร้างผลงานของผู้เรียน และมีการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ
คือ ข้อ 6 มีการกำหนดรูบริคส์ เพื่อเป็นเกณฑ์การให้คะแนนผลงานนักเรียน

เปรียบเทียบระดับการดำเนินการ การจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดหนองคาย พบว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดต่างกัน โดยรวม มีการดำเนินการ การจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่แตกต่างกับโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลางแตกต่างกับโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1. ด้านการเตรียมตนเอง พบว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินการ ในการเตรียมตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่แตกต่างกับโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลางแตกต่างกับโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ด้านการเตรียมแหล่งข้อมูล พบว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินการในการเตรียมแหล่งข้อมูลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่แตกต่างกับโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนโรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดเล็กไม่แตกต่างกัน

3. ด้านการจัดทำแผนการสอน พบว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินการในการจัดทำแผนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่แตกต่างกับโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลางแตกต่างกับโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนได้สร้าง และค้นพบความรู้ด้วยตนเอง พบว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนได้สร้าง และค้นพบความรู้ด้วยตนเองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่แตกต่างกับโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลางแตกต่างกับโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน และแหล่งความรู้หลากหลาย พบว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและแหล่งความรู้หลากหลายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่แตกต่างกับโรงเรียน

ขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลางแตกต่างกับโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม มีกิจกรรมเคลื่อนไหวทางกายอย่างเหมาะสมกับวัยและความสนใจ พบว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม มีกิจกรรมเคลื่อนไหวทางกายอย่างเหมาะสมกับวัยและความสนใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่แตกต่างกับโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนโรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดเล็ก ไม่แตกต่างกัน

7. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ และผลิตผลงาน พบว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ และผลิตผลงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่แตกต่างกับโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนโรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดเล็ก ไม่แตกต่างกัน

8. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ พบว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่แตกต่างกับโรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดกลางแตกต่างกับโรงเรียนขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดกลางไม่แตกต่างกัน

9. ด้านการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง พบว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินการในการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่แตกต่างกับโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลางแตกต่างกับโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยการดำเนินการ การจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดหนองคาย มีประเด็นที่น่าสนใจ ซึ่งนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การดำเนินการ การจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดหนองคาย ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก โดยรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการดำเนินการโดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ในฐานะที่ข้าพเจ้าทำหน้าที่ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนรับผิดชอบงานฝ่ายวิชาการของโรงเรียนวังหลวงพิทยาสรรพ์ ซึ่งเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดหนองคาย ข้าพเจ้ามีความคิดเห็นว่า การที่โรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดหนองคาย โดยรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า

1.1 ครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดหนองคาย ได้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยเฉพาะได้ปฏิบัติตามแนวปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอน ในมาตราที่ 22 ที่กำหนดให้ยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือได้ว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ครูต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและ เต็มตามศักยภาพ และมาตราที่ 24 กำหนดให้สถานศึกษา และครูผู้สอนได้ดำเนินการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.2 ครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดหนองคาย ได้ปฏิบัติตามนโยบายกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งนโยบายกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ มีกลยุทธ์ระดับองค์กร กำหนดให้ปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเน้นการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และมียุทธศาสตร์ในการพัฒนา ซึ่งยุทธศาสตร์ข้อที่ 2 กำหนดให้มีการปฏิรูปการเรียนรู้ เร่งพัฒนากระบวนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเน้นการนำหลักการไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

1.3 เมื่อปีการศึกษา 2545 และปีการศึกษา 2546 สำนักงานสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย (กรมสามัญศึกษาเดิม) ได้จัดอบรม สัมมนาและประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การเขียนแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำนักงานสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย (กรมสามัญศึกษาเดิม) ได้จัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการ อบรม สัมมนา อย่างต่อเนื่อง

และเมื่อวันที่ 23-24 พฤษภาคม พ.ศ. 2546 ได้จัดประชุมปฏิบัติการในเรื่องดังกล่าว ที่โรงเรียนชุมพลโพธิ์พิสัย อำเภอโพธิ์พิสัย จังหวัดหนองคาย

1.4 เมื่อปีการศึกษา 2545 สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดหนองคาย (กรมสามัญศึกษาเดิม) ได้ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้พัฒนาตัวเอง เป็นครูต้นแบบของ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ และปีการศึกษา 2546 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 เขต 2 และ เขต 3 ได้ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้พัฒนาตนเองเป็นครูต้นแบบของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นแรงผลักดันให้ครูตื่นตัวเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการกระบวนการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนออกสู่สาธารณะชนมากยิ่งขึ้น เช่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 ร่วมกับคณะครู ผู้สอนได้ร่วมมือกัน จัดงานมหกรรมการศึกษาพร้อมพลังสร้างสรรค์ สานฝันการศึกษาไทย ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 14-16 เดือนมกราคม พ.ศ. 2546 ที่โรงเรียนอนุบาลชุมพลโพธิ์พิสัย และโรงเรียนชุมพลโพธิ์พิสัย อำเภอโพธิ์พิสัย จังหวัดหนองคาย

ผลการวิจัย การดำเนินการจัดการกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดหนองคาย โดยรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิวัฒน์ วดิสิริศักดิ์ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การปฏิบัติตามแนวทาง การจัดการเรียนการสอนของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม พบว่ามีการปฏิบัติกรอยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับผลการวิจัยของอดุลย์เดช ฐานะ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การบริหารการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น พบว่า มีการปฏิบัติกรอยู่ในระดับมากทุกด้าน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุเมธ พลธรรม (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง สภาพปัญหาจัดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1. ด้านการเตรียมตนเอง โดยรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า การประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของ กระทรวงศึกษาธิการ และส่งเสริมให้มีการปฏิรูปการเรียนรู้ ส่งผลให้ครูผู้สอนมีการวิเคราะห์หลักสูตร

ศึกษาค้นคว้า ทบทวนความรู้และเทคนิควิธีการสอน ตลอดจนการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างจริงจังและกว้างขวาง เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน พบว่า

โรงเรียนขนาดใหญ่ มีการดำเนินการอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ข้อ นอกนั้นอยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ข้อ 6 มีการประพัตติคนเป็นต้นแบบที่ดีทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูผู้สอนมีวิวุฒิ คุณวุฒิ มีประสบการณ์ในการจัดกระบวนการเรียนการสอน และสามารถจัดกระบวนการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ บรรเจิด อาจแก้ว (2542 : 46-47) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานตามเกณฑ์ มาตรฐานวิชาชีพครูของครูมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเลย พบว่า ครูผู้สอนปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีอยู่ในระดับมาก

โรงเรียนขนาดกลาง มีการดำเนินการอยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ข้อ 5 มีการสร้างความรู้สึที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูผู้สอนเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เปิดใจกว้างพร้อมที่จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ บรรเจิด อาจแก้ว (2542 :56) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของ ครูมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเลย พบว่า ครูผู้สอนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีอยู่ในระดับมาก

โรงเรียนขนาดเล็ก มีการดำเนินการอยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ข้อ 6 มีการประพัตติคนเป็นต้นแบบที่ดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูผู้สอนมีวิวุฒิ คุณวุฒิ สามารถประพัตติคนเป็นต้นแบบที่ดีในการศึกษา สร้างและค้นพบความรู้ด้วยตนเอง

2. ด้านการเตรียมแหล่งข้อมูล โดยรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูผู้สอนมีความรู้ ความเข้าใจและสามารถจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามแนวการจัดการศึกษาของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542 : 12) กล่าวว่า บทบาทของครูไม่ใช่ผู้บอกความรู้อีกต่อไป ครูจึงต้องเตรียมแหล่งข้อมูลความรู้ให้แก่ผู้เรียน ทั้งในรูปของสื่อการเรียน ใบความรู้ วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่จะใช้ประกอบกิจกรรมในห้องเรียน หรือศูนย์การเรียนรู้ เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน พบว่า

โรงเรียนขนาดใหญ่ มีการดำเนินการอยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ข้อ 1 จัดเตรียมใบงาน ใบความรู้ แบบฝึกหัด แบบฝึกปฏิบัติต่าง ๆ ไว้ล่วงหน้าให้พร้อมที่จะใช้งาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูผู้สอนมีความรู้

ความเข้าใจ และสามารถจัดกระบวนการเรียนการสอนตามแนวการจัดการศึกษาของ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และโรงเรียนจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการ จัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวกในการผลิตสื่อการเรียนการสอน อย่างเพียงพอและเหมาะสม

โรงเรียนขนาดกลาง มีการดำเนินการอยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อพิจารณา เป็นรายชื่อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 1 จัดเตรียมใบงาน ใบความรู้ แบบฝึกหัด แบบฝึกปฏิบัติต่าง ๆ ไว้ล่วงหน้าให้พร้อมที่จะใช้งาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูผู้สอนมีความ เข้าใจ เกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ เรียนรู้ผ่านสื่อการสอน และมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ

โรงเรียนขนาดเล็ก มีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น รายชื่อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 1 จัดเตรียมใบงาน ใบความรู้ แบบฝึกหัด แบบฝึกปฏิบัติต่าง ๆ ไว้ล่วงหน้าให้พร้อมที่จะใช้งาน เช่นเดียวกับโรงเรียนขนาดใหญ่และ ขนาดกลาง นอกจากนี้โรงเรียนขนาดเล็กยังพบว่า มีการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ คือ ข้อ 3 มีการทดลองใช้สื่อการสอน วัสดุ อุปกรณ์ ที่จะใช้ประกอบการสอนให้ พร้อมใช้งานไว้ล่วงหน้าก่อนใช้จริง และข้อ 4 จัดชั้นเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเป็น เพราะว่า ครูผู้สอนจำนวนหนึ่งไม่เห็นความสำคัญของการทดลองใช้ วัสดุ อุปกรณ์ และสื่อ การสอน ให้พร้อมใช้งานไว้ล่วงหน้าก่อนใช้จริง กอปรกับครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็กมี ภาระงานมากและสอนหลายกลุ่มสาระการเรียนรู้

3. ด้านการจัดทำแผนการสอน โดยรวม มีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการจัดทำแผนการสอน เป็นการเตรียมตัวในการจัดกระบวนการเรียน การสอน และถือเป็นนโยบายหลักของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ที่กำหนดให้ครู ผู้สอนทุกคนจะต้องจัดทำแผนการสอน เพื่อใช้ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนและภายใน ปีการศึกษา 2547 นี้ สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกขั้นพื้นฐาน จากสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) แผนการสอน ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญในการรองรับการประเมินดังกล่าว และแผนการสอนยังใช้เป็นผลงาน วิชาการในการประเมินครูผู้สอน ให้ดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้น เช่น ตำแหน่งอาจารย์ 2 หรือ อาจารย์ 3 เป็นต้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของบรรเจิด อาจแก้ว (2542 : 50-51) ได้ทำการวิจัย เรื่องการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของครูมัธยมศึกษา

สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเลย พบว่า ครูผู้สอนมีการจัดทำแผนการสอนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน พบว่า

โรงเรียนขนาดใหญ่ มีการดำเนินการอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ข้อ 2 มีการวางแผนการจัดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่กำหนด และข้อ 1 มีการวิเคราะห์หลักสูตร จุดประสงค์การเรียนรู้ คำอธิบายรายวิชา เพื่อจัดทำแผนการสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สำนักงานสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย (กรมสามัญศึกษาเดิม) มีการจัดอบรมเกี่ยวกับการจัดทำแผนการสอน และการพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ครูผู้สอนนำความรู้และประสบการณ์มาใช้ปฏิบัติจริง

โรงเรียนขนาดกลาง มีการดำเนินการอยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ข้อ 1 มีการวิเคราะห์หลักสูตร จุดประสงค์การเรียนรู้ คำอธิบายรายวิชา เพื่อจัดทำแผนการสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสำนักงานสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย (กรมสามัญศึกษาเดิม) มีการจัดอบรมเกี่ยวกับการจัดทำแผนการสอน และการพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ครูผู้สอนนำความรู้ และประสบการณ์มาใช้ปฏิบัติจริง

โรงเรียนขนาดเล็ก มีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ข้อ 1 มีการวิเคราะห์หลักสูตร จุดประสงค์การเรียนรู้ คำอธิบายรายวิชา เพื่อจัดทำแผนการสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สำนักงานสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย (กรมสามัญศึกษาเดิม) มีการจัดอบรมเกี่ยวกับการจัดทำแผนการสอน และการพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ครูผู้สอนนำความรู้และประสบการณ์มาใช้ปฏิบัติจริง และมีการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ คือ ข้อ 7 เตรียมเทคนิค วิธีการวัดผล ประเมินผลที่หลากหลายให้พร้อมไว้ล่วงหน้า และข้อ 3 ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมวางแผนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็ก บางส่วนยังขาดความรู้และทักษะการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง ครูผู้สอนยังใช้การวัดผลประเมินผลแบบเดิม คือ การสอบภาคทฤษฎีหรือสอบข้อเขียนเป็นส่วนใหญ่

4. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนได้สร้างและค้นพบความรู้ด้วยตนเอง โดยรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูผู้สอนได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยมุ่งเน้นให้

ผู้เรียนได้รับการเลือกในการเรียนรู้อย่างหลากหลายและสามารถพัฒนาตนเองได้ตามมาตรา 22 และมาตรา 24 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ รุ่งรัตน์ ภูวา (2545 : 94 - 95) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินการปฏิรูป การเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษา จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนแสวงหาความรู้และค้นหาคำตอบด้วยตนเองอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียนพบว่า

โรงเรียนขนาดใหญ่ มีการดำเนินการอยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 11 รับฟัง ความคิดเห็นและการแสดงออกของผู้เรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งให้ผู้เรียนแสดงออก เสนอแนวความคิด เพื่อพัฒนา กิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
โรงเรียนขนาดกลาง มีการดำเนินการอยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 11 รับฟัง ความคิดเห็นและการแสดงออกของผู้เรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งให้ผู้เรียนแสดงออก เสนอแนวความคิด เพื่อพัฒนา กิจกรรมการเรียนการสอน

โรงเรียนขนาดเล็ก มีการดำเนินการอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกับโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 11 รับฟังความคิดเห็นและการแสดงออกของผู้เรียน และพบว่ามี การดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ คือข้อ 2 จัดกิจกรรมเพื่อให้ข้อมูล ความรู้ หลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับวิชาที่สอนอย่างหลากหลาย และข้อ 10 จัดกิจกรรมสร้างสถานการณ์ และใช้สื่อที่เอื้อเพื่อกระตุ้น ให้ผู้เรียนแสดงออก รวบรวมข้อมูล คิดริเริ่มสร้างสรรค์ สร้างองค์ความรู้ใหม่ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูผู้สอนจำนวนหนึ่ง ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 และโรงเรียนอาจจะมีวัสดุ อุปกรณ์สำหรับการจัดทำสื่อการสอน ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไม่เพียงพอ

5. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและแหล่งความรู้หลากหลาย มีการดำเนินการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครู

ผู้สอนมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถจัดกระบวนการเรียนการสอนตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 สอดคล้องกับผลการวิจัยของวิรัตน์ จันทฤทธิ์ (2546 : 49) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอเมืองมหาสารคาม พบว่า มีการจัดแหล่งเรียนรู้หลากหลาย และมีการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ มีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน พบว่า

โรงเรียนขนาดใหญ่ มีการดำเนินการอยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 2 มีการสร้าง ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับ ผู้เรียน และผู้เรียนกับกลุ่มเพื่อน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครู ผู้สอนมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถจัดกระบวนการเรียนการสอนโดยวิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดการเรียน การสอนโดยเน้นการปฏิสัมพันธ์ เพื่อให้ผู้เรียนได้ค้นหาความรู้เองจากกลุ่มเพื่อน สอดคล้อง กับผลการวิจัยของ สุเมธ พลธรรม (2545 : 97) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาจัด การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัด สำนักงานการประถมศึกษา อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม พบว่า มีการกำหนด กิจกรรมให้นักเรียนมีโอกาสเรียนรู้เป็นกลุ่มอยู่ในระดับมาก

โรงเรียนขนาดกลาง มีการดำเนินการอยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 2 มีการสร้าง ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับ ผู้เรียน และผู้เรียนกับกลุ่มเพื่อน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูผู้สอนมีความรู้ ความเข้าใจและ สามารถจัดกระบวนการเรียนการสอนโดยวิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดการเรียน การสอนโดยเน้นการปฏิสัมพันธ์ เพื่อให้ผู้เรียนได้ค้นหาความรู้เองจากกลุ่มเพื่อน

โรงเรียนขนาดเล็ก มีการดำเนินการอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกับโรงเรียน ขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดกลาง และยังพบว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีการดำเนินการอยู่ใน ระดับปานกลาง 2 ข้อ คือ ข้อ 5 จัดกิจกรรมที่เอื้อต่อการให้ผู้เรียนได้ปฏิสัมพันธ์กับสื่อโสต ทัศนูปกรณ์ และข้อ 12 จัดกิจกรรมการเรียนแบบเน้นให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน เช่น การโต้วาที การอภิปราย การระดมพลังสมอง บทบาทสมมุติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียน ขนาดเล็ก ยังขาดแคลนสื่อโสตทัศนูปกรณ์ ซึ่งใช้เป็นวัสดุ อุปกรณ์ในการจัดกระบวนการ เรียนการสอน เช่นการโต้วาที การแสดงบทบาทสมมุติ และละคร

6. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม มีกิจกรรมเคลื่อนไหวทางกายอย่างเหมาะสมกับวัย และความสนใจ โดยรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน พบว่า

โรงเรียนขนาดใหญ่ มีการดำเนินการอยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 1 จัดชั้นเรียนและจัดสิ่งแวดล้อมอย่างสร้างสรรค์ เหมาะสม สะดวกต่อการเคลื่อนไหวของผู้เรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนได้ส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดกระบวนการเรียนรู้ตามแนวทางการจัดการศึกษาของพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 ในมาตรา 24 ข้อ 5 ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ (สมนึก นนธิจันทร์. 2542 : 9)

โรงเรียนขนาดกลาง มีการดำเนินการอยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 4 จัดกิจกรรมที่ทำทนายให้ผู้เรียนได้คิดเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย และความสามารถของผู้เรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งควรจัดกิจกรรมที่ทำทนายไม่ยากหรือง่ายเกินไป เพื่อให้ผู้เรียนสามารถรวมกิจกรรมได้ และจะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ในที่สุด

โรงเรียนขนาดเล็ก มีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 1 จัดชั้นเรียนและจัดสิ่งแวดล้อมอย่างสร้างสรรค์ เหมาะสม สะดวกต่อการเคลื่อนไหวของผู้เรียน มีเหตุผลเดียวกับโรงเรียนขนาดใหญ่ และนอกจากนี้โรงเรียนขนาดเล็ก ยังพบว่ามีมีการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ คือ ข้อ 6 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เผชิญสถานการณ์ จำลองและคิดค้นวิธีแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และข้อ 4 จัดกิจกรรมที่ทำทนายให้ผู้เรียนได้คิด เน้นกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย และความสามารถของผู้เรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูผู้สอนยังขาดความรู้และประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเฉพาะการเรียนการสอนแบบเน้นประสบการณ์ เช่น สถานการณ์จำลอง ละครบทบาทสมมุติ และโรงเรียนขาดงบประมาณในการสร้างสื่อการเรียนการสอน ทำให้ครูผู้สอนบางส่วนใช้การสอนแบบอธิบายเนื้อหาเหมือนเดิม

7. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ และผลิตผลงาน โดยรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูผู้สอนมีแนวคิดว่ เมื่อผู้เรียนมีทักษะ กระบวนการต่าง ๆ ที่จำเป็นในการศึกษาค้นคว้าแล้ว ผู้เรียนจะ

สามารถแสดงหาความรู้ต่าง ๆ ได้ด้วยตัวเอง ครูผู้สอนจึงจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ สอดคล้องกับผลการวิจัยของนิวัฒน์ วาศิวิศิกดิ์ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาค้นคว้าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม พบว่า มีการจัดกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน พบว่า

โรงเรียนขนาดใหญ่ มีการดำเนินการอยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 3 จัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการจัดการแก้ปัญหา และตัดสินใจอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความรู้ ตรงสาขาวิชา สามารถจัดกระบวนการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะเรื่องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ กระบวนการต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

โรงเรียนขนาดกลาง มีการดำเนินการอยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 4 มีการตั้งคำถามและอธิบายเชื่อมโยงเหตุผล ใช้ตัวอย่างในการกำหนดสิ่งที่จะต้องปฏิบัติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูผู้สอนได้เข้ารับการอบรมการจัดกระบวนการเรียนการสอน โดยเฉพาะครูผู้สอนกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ มีการอบรมเรื่องการใช้คำถามตามแนวทางของสถาบันส่งเสริมการสอนคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี อย่างต่อเนื่อง

โรงเรียนขนาดเล็ก มีการดำเนินการอยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 4 มีการตั้งคำถามและอธิบายเชื่อมโยงเหตุผล ใช้ตัวอย่างในการกำหนดสิ่งที่จะต้องปฏิบัติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูผู้สอนได้เข้ารับการอบรมการจัดกระบวนการเรียนการสอน โดยเฉพาะครูผู้สอนกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ มีการอบรมเรื่องการใช้คำถามตามแนวทางของสถาบันส่งเสริมการสอนคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี อย่างต่อเนื่อง

8. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนรู้จักนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ มีการดำเนินการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งเน้นฝึกฝนให้ผู้เรียนสามารถถ่ายโอนการเรียนรู้ไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ และสามารถนำความรู้ที่ได้เรียนรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตจริงได้ ครูผู้สอนเห็นประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียน จึงจัดให้มีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก (ทิสนา แคมมณี. 2542 : 5) สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ

วุฒิไกร บูรณเจริญ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนตามแนวคิดเห็นของผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอนในสถาบันเทคโนโลยี ราชมนงคล วิทยาเขตขอนแก่น พบว่า มีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน พบว่า

โรงเรียนขนาดใหญ่ มีการดำเนินการอยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 1 จัดกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ครูผู้สอนและโรงเรียนมีความพร้อมในเรื่องของสื่อการสอนต่าง ๆ

โรงเรียนขนาดกลาง มีการดำเนินการอยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 4 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ครูผู้สอนมุ่งเน้นให้มีการถ่ายโอนความรู้ และให้นำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตจริงให้มาก

โรงเรียนขนาดเล็ก มีการดำเนินการอยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 5 มีการฝึกฝนกิจกรรมรายทและวินัยตามวิถีวัฒนธรรมไทย ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีความใกล้ชิดกับชุมชนเป็นอย่างมาก มุ่งเน้นให้ผู้เรียนฝึกฝนให้มีกิจกรรมรายทตามวิถีวัฒนธรรมไทย และนำไปใช้ในชุมชน

9. ด้านการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง โดยรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ครูผู้สอนได้ปฏิบัติตามแนวทางการวัดผลประเมินผลของพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งกำหนดให้สถานศึกษา จัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและ การทดสอบควบคู่กันไป (สมนึก นนธิจันทร์. 2542 : 10) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุเมธ พลธรรม (2545 : 97 – 98) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาจัดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ที่ชี้ให้ผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษา อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม พบว่า มีการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน พบว่า

โรงเรียนขนาดใหญ่ มีการดำเนินการอยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 3 มีการสังเกตการทำงานของนักเรียน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า หลักการของการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง เน้นให้ครูผู้สอนประเมินผลจากพฤติกรรมนักเรียน จากการทำงาน และจากคุณภาพของชิ้นงานของผู้เรียน ครูผู้สอนจึงมีการดำเนินการ โดยการประเมินผลจากการสังเกตการทำงานของนักเรียนอยู่ในระดับมาก

โรงเรียนขนาดกลาง มีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ข้อ 3 มีการสังเกตการทำงานของผู้เรียน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า หลักการของการวัดผลประเมินผล จากพฤติกรรมการเรียน จากการทำงาน และคุณภาพของชิ้นงานของผู้เรียน และยังพบว่ามีการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ คือ ข้อ 6 มีการกำหนดครุบริคส์เพื่อเป็นเกณฑ์การให้คะแนนผลงานนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การกำหนดครุบริคส์เพื่อเป็นเกณฑ์การให้คะแนนยังเป็นเรื่องใหม่สำหรับครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดกลาง ทำให้ขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะในการกำหนดครุบริคส์ที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการให้คะแนน

โรงเรียนขนาดเล็ก มีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ข้อ 3 มีการสังเกตการทำงานของผู้เรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า หลักการของการวัดผลประเมินผล จากพฤติกรรมการเรียน จากการทำงานและคุณภาพของชิ้นงานของผู้เรียน และยังพบว่ามีการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ คือ ข้อ 6 มีการกำหนดครุบริคส์เพื่อเป็นเกณฑ์การให้คะแนนผลงานนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การกำหนดครุบริคส์เพื่อเป็นเกณฑ์การให้คะแนนยังเป็นเรื่องใหม่สำหรับครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก ทำให้ขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะในการกำหนดครุบริคส์ที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการให้คะแนน

เปรียบเทียบระดับการดำเนินการ การจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดหนองคาย พบว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดต่างกัน โดยรวมมีระดับการดำเนินการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ โดยโรงเรียนขนาดใหญ่แตกต่างกับโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลางแตกต่างกับโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนขนาดใหญ่มีบุคลากรเพียงพอครบชั้นเรียน มีวัสดุอุปกรณ์ มีสิ่งอำนวยความสะดวก มีสื่อการเรียนการสอน มีแหล่งศึกษาค้นคว้าสำหรับครูผู้สอน มีอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนการสอนเพียงพอเหมาะสมมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก ในลักษณะเดียวกันในโรงเรียนขนาดกลางก็มีสิ่งเหล่านี้เพียงพอเหมาะสมมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งเป็นสาเหตุทำให้การดำเนินการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดหนองคาย มีระดับการดำเนินการแตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุวรรณมานิตย์ศิริกุล (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้

ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด กรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิทยา กาญจนสร (2546 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษา อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ค่าเฉลี่ยโดยรวมระดับการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา 4 ขนาด สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีการดำเนินการ การจัดกระบวนการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนี้

1. ด้านการเตรียมตนเอง ครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีการดำเนินการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่มีการดำเนินการ มากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ มีแหล่งความรู้ให้ครูได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ ครูผู้สอนมีการศึกษาหลักสูตร ทบทวนความรู้ วิธีสอน และมีการวิจัยเกี่ยวกับการ พัฒนาการกระบวนการเรียนการสอน ส่วนโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก มีข้อจำกัด ในเรื่องเหล่านี้ ทำให้ระดับการดำเนินการน้อยกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดกลาง มีการดำเนินการมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนขนาดกลางมีครู ผู้สอนมีการศึกษาหลักสูตร ทบทวนความรู้วิธีสอน ศึกษาการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ส่วนโรงเรียนขนาดเล็กมีข้อจำกัด ในสิ่งเหล่านี้มีความพร้อมน้อยกว่าในการให้บริการ และ ขาดแคลนงบประมาณมากกว่า จึงทำให้มีการดำเนินการน้อยกว่าโรงเรียนขนาดกลาง

2. ด้านการเตรียมแหล่งข้อมูล ครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดต่างกันมีการ ดำเนินการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่มีการ ดำเนินการมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียน ขนาดใหญ่ มีวัสดุ อุปกรณ์ มีเครื่องอำนวยความสะดวก ในการจัดทำสื่อการเรียนการสอน มีแหล่งความรู้ที่มีความพร้อมในการให้บริการ เช่น ศูนย์วิทยบริการ ห้องสมุดโรงเรียน ห้องโสตทัศนศึกษา ห้องสมุดหมวดวิชา ห้องคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ส่วนโรงเรียน

ขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดเล็ก มีข้อจำกัดในสิ่งเหล่านี้ โดยเฉพาะขาดงบประมาณในการจัดทำ ทำให้มีการดำเนินการน้อยกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่

3. ด้านการจัดทำแผนการสอน ครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดต่างกันมีการดำเนินการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่มีการดำเนินการมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนขนาดใหญ่มีการให้บริการ วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องอำนวยความสะดวกในการจัดทำแผนการสอน ตลอดจนมีการจัดอบรมเรื่องการจัดทำแผนการสอนอย่างต่อเนื่องมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดกลางมีการดำเนินการมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนขนาดเล็กมีข้อจำกัดในหลายองค์ประกอบในการจัดทำแผนการสอน เช่น ขาดงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ ตลอดจนเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ซึ่งโรงเรียนขนาดกลางอาจจะมีความพร้อมมากกว่า

4. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนได้สร้างและค้นพบความรู้ด้วยตนเอง ครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดต่างกันมีการดำเนินการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่มีการดำเนินการมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนขนาดใหญ่มีความพร้อมในเรื่องบุคลากร และมีแหล่งความรู้สำหรับศึกษาค้นคว้าอย่างพอเพียง ส่วนโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก มีข้อจำกัดในสิ่งเหล่านี้ จึงทำให้มีการดำเนินการน้อยกว่า และโรงเรียนขนาดกลางมีการดำเนินการมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนขนาดกลางมีแหล่งความรู้ต่าง ๆ เช่น ห้องสมุด ห้องสื่อการเรียนการสอน ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ เพียงพอเหมาะสมมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก

5. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและแหล่งความรู้หลากหลาย ครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดต่างกันมีการดำเนินการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่มีการดำเนินการมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนขนาดใหญ่มีความพร้อมในเรื่องงบประมาณ ในการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ สามารถจัดสภาพแวดล้อมให้เป็นแหล่งความรู้ เช่น ภายในห้องเรียนมีการจัดมุมวิชาต่าง ๆ ทำให้ผู้เรียนได้ศึกษา ค้นคว้าได้พบคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่มและเพื่อน ๆ ส่วนโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก ก็มีข้อจำกัดในสิ่งเหล่านี้ โดยเฉพาะขาดงบประมาณ ทำให้จัดแหล่งความรู้ได้ไม่ทั่วถึง ทำให้มีการดำเนินการน้อยกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดกลางมีการดำเนินการมากกว่าโรงเรียนขนาด

เล็ก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีข้อจำกัดในเรื่องการจัดสภาพแวดล้อมให้เป็นแหล่งความรู้ ไม่สามารถจัดได้อย่างทั่วถึง ทำให้มีการดำเนินการน้อยกว่าโรงเรียนขนาดกลาง

6. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม มีกิจกรรมเคลื่อนไหวทางกายอย่างเหมาะสมกับวัยและความสนใจ ครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดต่างกันมีการดำเนินการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่มีการดำเนินการมากกว่า โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความพร้อมในด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม เช่น มีอาคารเรียน มีหอประชุม มีสนามกีฬา ฯลฯ ที่เพียงพอและเหมาะสมกับวัยและความสนใจของผู้เรียน ส่วนโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็กมีข้อจำกัดในสิ่งเหล่านี้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าขาดงบประมาณในการจัดหา ทำให้มีการดำเนินการน้อยกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่

7. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ และผลิตผลงาน ครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดต่างกันมีการดำเนินการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่มีการดำเนินการมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนขนาดใหญ่มีบุคลากรที่มีความรู้ตรงตามกลุ่มประสบการณ์วิชา และมีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก (วิทยา กาญจนศร. 2546 : 134) อีกทั้งโรงเรียนขนาดใหญ่ ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีระดับเงินเดือนที่สูง และถึงเกณฑ์ในการขอกำหนดตำแหน่งให้สูงขึ้น จึงทำให้ครูผู้สอนมีความกระตือรือร้นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ และผลิตผลงานมากกว่าครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก

8. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดต่างกันมีการดำเนินการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่มีการดำเนินการมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนขนาดใหญ่มีการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน ในด้านการฝึกทักษะการบวนการคิด การจัดการ การเผชิญเหตุการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก (วิทยา กาญจนศร. 2546 : 129) จึงทำให้โรงเรียนขนาดใหญ่มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้มากกว่า และโรงเรียนขนาดกลางมีการดำเนินการมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีข้อจำกัดในการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนด้านการ ฝึกทักษะ

กระบวนการคิด และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ จึงทำให้มีการดำเนินน้อยกว่า โรงเรียนขนาดกลาง

9. ด้านการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง ครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดต่างกันมีการดำเนินการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่มีการดำเนินการมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็กส่วนมากยังขาดประสบการณ์ในการสอนขาดความรู้ และขาดทักษะการสร้างเครื่องมือ และเครื่องมือวัดผลที่มีคุณภาพ (สุจินต์ สารงาน. : 2529 : บทคัดย่อ) ดังนั้นจึงอาจทำให้ครูในโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดเล็กมีการดำเนินการด้าน วัดผลประเมินผลตามสภาพจริง น้อยกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง มีการดำเนินการมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดกลาง มีประสบการณ์ในการสอนและมีทักษะในการสร้างเครื่องมือวัดผลประเมินผลมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก จึงทำให้มีการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Rajabhat Mahasarakham University
ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยการดำเนินการ การจัดการกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดหนองคาย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1, 2 และ 3 ควรส่งเสริมสนับสนุน กำกับ ติดตามให้โรงเรียนในสังกัด มีการดำเนินการตามนโยบายปฏิรูปการศึกษาอย่างจริงจัง และต่อเนื่องมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการปฏิรูปการเรียนรู้ โดยการจัดการกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้การปฏิรูปการศึกษา ซึ่งเป็นนโยบายหลักของกระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินการต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 จากผลการวิจัยการดำเนินการ การจัดการกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดหนองคาย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการเตรียมตนเอง มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับที่หนึ่ง ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมและพัฒนาให้ครูผู้สอนได้เตรียมตนเอง ในการจัดการกระบวนการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดจุดเด่นและเป็นแบบอย่างที่ดี และพบว่าด้านการเตรียมแหล่ง

ข้อมูล มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1, 2 และ 3 และผู้บริหารโรงเรียนควรเอาใจใส่เป็นพิเศษ ควรจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการปรับปรุง พัฒนางานด้านการเตรียมแหล่งข้อมูลให้เพียงพอและเหมาะสม

1.3 จากผลการวิจัยการดำเนินการ การจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดหนองคาย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีการสร้างความรู้สึที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น และข้อที่มีการประพัตติตนเป็นต้นแบบที่ดี มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับที่หนึ่ง ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1, 2 และ 3 ควรยกย่อง สนับสนุนส่งเสริม ให้ครูได้พัฒนาตัวเองให้ดียิ่งขึ้น เพื่อเป็นจุดเด่นและเป็นแบบอย่างที่ดี และพบว่าข้อมีการกำหนดรูปรีคส์ เพื่อเป็นเกณฑ์ให้คะแนนผลงานนักเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1, 2 และ 3 และผู้บริหารโรงเรียนควรจัดให้มีการอบรม สัมมนา ประชุมปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ ความเข้าใจ เกิดทักษะและสามารถนำไปปฏิบัติในการประเมินผลผู้เรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

1.4 จากผลการวิจัยการดำเนินการ การจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดหนองคาย พบว่า โดยรวมโรงเรียนขนาดใหญ่ มีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1, 2 และ 3 และผู้บริหารโรงเรียนควรศึกษาและพัฒนาให้เป็นแบบอย่างที่ดี ของการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ เพื่อให้การปฏิรูปการเรียนรู้ และการปฏิรูปการศึกษา ดำเนินต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.5 จากผลการวิจัยการดำเนินการ การจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดหนองคาย พบว่า โดยรวมโรงเรียนขนาดเล็ก มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1, 2 และ 3 และผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กควรให้ความสนใจ และจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ ในการปรับปรุง พัฒนาและจัดอบรม ประชุมปฏิบัติการเพื่อพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะและสามารถจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.6 จากผลการวิจัยการดำเนินการ การจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดหนองคาย พบว่าโดยรวมโรงเรียนขนาดใหญ่ มีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1, 2 และ 3 ควรจัดตั้งให้โรงเรียนขนาดใหญ่ในสังกัดเป็นศูนย์พัฒนา การจัด

กระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือ ในการพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้กับโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดเล็กที่อยู่ในกลุ่มโรงเรียนเดียวกัน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการดำเนินการ การจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาเดียวกัน หรือต่างเขตพื้นที่ การศึกษาเพื่อเปรียบเทียบกัน

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการ การจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาเดียวกัน หรือต่างเขตพื้นที่ การศึกษา

2.3 ควรศึกษาปัญหา อุปสรรคในการดำเนินการ การจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาเดียวกัน หรือต่างเขตพื้นที่ การศึกษา

2.4 ควรศึกษาการดำเนินการ การจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในระดับโรงเรียน หรือกลุ่มโรงเรียน เน้นการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นหลัก โดยการใช้การสัมภาษณ์ การสังเกต การจัดกระบวนการเรียนการสอน